

ПЛАТФОРМА

ЗА РАЗВИТИЕ НА

СОЦИАЛНАТА ИКОНОМИКА В БЪЛГАРИЯ

Настоящият документ е подготвен от неформалната група на общинските експерти по социална икономика, създадена в рамките на инициативата на Институт „Отворено общество“ и Националното сдружение на общините в Република България МЕРИ с партньорството на ЕВРОСИТИС и гр. Гент, Белгия и българските общини: Лясковец, Омуртаг, Бяла Слатина, Варна, Димитровград, Тунджа, Долна Митрополия, Котел, Разград и Ветово. Настоящата платформа цели да допринесе за създаването на нормативна, правна и финансова среда за стимулиране развитие на социална икономика в България. Документът остава открит за предложения и допълнения.

Изразените позиции в документа не ангажират гореспоменатите институции, а представят позиции и виждания на участниците в неформалната група на общинските експерти по социална икономика.

София, 2014 г.

РЕЗЮМЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ

1.

-
.
"
:
/
,
,"
/
" ð ö ,
,
()
(): š ,
,
(), , ð.
"
)

2.

:
"
;
,
,
ó
:

➤
➤

ó .

;

, -
,

➤

(;)

,

"

,

"

,
.

- , ()

"

, ó , .

3.

,

,

-

.

"

"

,

"

.

, ó

"

, , ó

,

,

"

.

ВЪВЕДЕНИЕ

Създаването на социалната икономика в България е процес, който изисква комплексен подход, включващ законодателна среда, политики за подкрепа на сектора на социалната икономика в България с акцент върху баланса върху социалните ефекти и пазарната жизненост на социалното предприемачество.

Целта на настоящата платформа е да синтезира натрупания опит, практики и предизвикателства от различни организации, работещи в сектора на социалната икономика, като начертае пътна карта за създаване на по-благоприятна законодателна среда и политики за подкрепа на сектора на социалната икономика в България с акцент върху баланса върху социалните ефекти и пазарната жизненост на социалното предприемачество.

ЕВРОПЕЙСКИ КОНТЕКСТ

- 2 -
- 11 , 6% ;
- 6 1 4

(по данни на доклад на Европейски
Икономически и Социален Комитет, 2012 г.);

2011 .

**§Инициатива за социално
предприемачество” – създаване на благоприятна среда за насърчаване на
социалните предприятия като основни участници в икономиката и социалната
иновативност”.**

2013 .

§Програма за социална промяна и социални иновации,
90 .

НАЦИОНАЛНИ ИЗМЕРЕНИЯ НА СОЦИАЛНАТА ИКОНОМИКА

2011 .
„Националната концепция за социална икономика“,

НЕИЗПОЛЗВАНИ ВЪЗМОЖНОСТИ НА СОЦИАЛНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ

▪ **Борба с бедността и социалното изключване;**

2020 липсата на заетост е една от основните причини за бедност и социално изключване.

Европейската стратегия за активно включване,

▪ **Младежка заетост;**

2014 ó 2016 .

()

- **Равен достъп за участие в икономиката на населението в малките населени места/селски райони;**

70%

()

2014 ó 2020 . ,

- **Социални иновации;**

2013

1296/2013

)

2914 ó 2020 . 920 . .

- **Интеграция на малцинствата;**

2020 .

ОСНОВНИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕКТОРА НА СОЦИАЛНАТА ИКОНОМИКА В БЪЛГАРИЯ

▪ Практикувани модели на социални предприятия в България:

- ;
- ;
- ;
- ;
-

2003 . / /

1, . 1 - . 4 - , , , , . 18, .

. 16, . 1 .

▪ **Правна форма на социалните предприятия**

•

-
-
-
-

▪ **Правни форми на социалните предприятия – Световен опит (ЕС и САЩ)**

Класически (кооперации и търговски дружества) – придаване на статус на социални предприятия на съществуващи правноорганизационни форми

- - (Cooperativa sociale) ó 1991 .
- - (Cooperativas de solidariedade social) ó 1997 .
- - (Cooperativas de Iniciativa social) ó 1999 .

- - ó 2006 .
- - (Société coopérative d'intérêt collectif) ó 2001 .
- - (Société à finalité sociale) ó 1995 .
- - (Imprese sociali) ó 2005/2006 .
- - (Sosiaalinen yritys) ó 2004 .

Модерни хибридни форми на социални предприятия със специфичен статут

- - (Community interest company) - 2004 .
- - (Community contribution company) ó 2013 .
- - (Low profit limited liability company ó L3C) ó 2008 . , (Benefit corporation) ó 2010 .

(, ,),

, - ,

, .

, .

, .

, .

, .

, .

▪ **Препоръки към правната уредба в България**

- () ;
- : , () ;
- , ;
- ;
- () , ;
- () , ;
- - ; ; ,
- - ; ;
- ()

▪ **Фрагментирана подкрепяща инфраструктура за социалните предприятия**

58

ö

- **Липса на стимули и достъп до финансови ресурси за социални предприятия;**

2011

-

-

-

ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ЗАКОНОДАТЕЛНИ ПРОМЕНИ ЗА РЕГЛАМЕНТИРАНЕ НА СОЦИАЛНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ

- Регламентиране на социалните предприятия като субекти с определени характеристики, а не в изрична правна форма;

Предложение за подход при бъдеща нормативна регламентация на социалните предприятия

- Нормативни промени, които да улеснят достъпа на социалните предприятия до обществени поръчки

43/ 30.01.2014 .
2014-2015 .

ö, §
2015 .
2013 .
()
š ö,
()
(): š
(), ö.

ВМЕСТО ЗАКЛЮЧЕНИЕ

2020
2:
2.1
ö: „Насърчаване на предприемачеството ó
.ö

260 000 2020 .

2020 . , , - ð ð 2014 ó

. Тук важна е ролята на социалната икономика и социалното предприемачество при решаването на проблемите с бедността и социалното изключване.

Първо,

Второ,

важно място на подкрепата за социалната икономика в цялостната стратегия на ОП РЧР за насърчаване на социалното включване.

(COM(2011) 682 final),
2013 . - (COM(2013) 83 final),
ЕК препоръчва на държавите членки да подкрепят социалните предприемачи чрез предоставяне на стимули за стартиране и развитие на бизнес, разширяване на тяхното знание и изграждането на мрежи.

1: š -
ö 4: š

ö, 9: š

ö.

ТАБЛИЦА № 1. ПРИОРИТЕТИ И МЕРКИ, СВЪРЗАНИ С РАЗВИТИЕТО НА СОЦИАЛНАТА ИКОНОМИКА И ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО, ОТРАЗЕНИ В НАЦИОНАЛНИ СТРАТЕГИЧЕСКИ ДОКУМЕНТИ И ПЛАНОВЕ.

ДОКУМЕНТ, ДАТА	ВИЗИЯ	ЦЕЛИ, ПРИОРИТЕТИ	МЕРКИ
<p>Национална концепция за социална икономика, 2011</p>	<p>Утвърден, развит сектор на социална икономика,</p>	<p>1. отправна точка при въвеждане на критерии за идентификация на предприятия и организации от социалната икономика;</p> <p>2. „щандарт“, съдействащ за подпомагане на развитието на социалната икономика</p> <p>3. основа за създаването на благоприятна административна и правна среда за развитието на предприятията на социалната икономика (</p>	<p>X</p>

<p>Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване</p> <p>2020, 2013 г.</p>	<p>2020 .</p>	<p>1:</p>	<p>Изпълняват се редица мерки на пазара на труда, които допринасят за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване в рамките на единен интегриран и ефективен подход, обхващащ мерки, програми, проекти и схеми насочени към:</p> <p>...</p> <ul style="list-style-type: none"> • Насърчаване на предприемачеството сред уязвимите групи на пазара на труда; <p>...</p> <ul style="list-style-type: none"> • Насърчаване на предприемачеството, включително и социалното предприемачество; <p>...</p>
<p>2013 - 2020 2013 .</p>	<p>.</p>	<p>3.3.3. Подкрепа за предприемачеството</p>	<p>Насърчаването на предприемачеството сред безработните лица ще включва осигуряване на обучение, консултиране и информиране за възможностите за ползване на финансови средства за стартирането на самостоятелна стопанска дейност. Изграждането на предприемаческа култура у населението и разширяването на дела на производствата с висока добавена стойност и тези за износ чрез поредица от действия.</p>
<p>Национална концепция за насърчаване на активния</p>	<p>.</p>	<p>1:</p>	<p>5. Развиване на социално предприемачество, „сребърна” икономика и сектори на икономиката с потенциал за разкриване на нови работни места,</p>

<p>живот на възрастните хора в България (2012-2030 г.), 2012 г.</p>	<p>50 50</p> <p>§ ö 60-70</p>	<p>3.1.5.</p>	<p>адекватни на възможностите на наличната остаряваща работна сила.</p>
<p>Национална стратегия за дългосрочна грижа</p>			<p>5. По отношение повишаване на ефективността и подобряване механизмите за финансиране на услугите: ...</p> <ul style="list-style-type: none"> • Насърчаване на предприемачеството в социалната сфера и включване на всички заинтересовани страни, сред които бизнеса и доставчиците на услуги от частния сектор в развитието и предоставянето на иновативни и алтернативни услуги
<p>Актуализиран а национална стратегия за демографско развитие на населението в</p>	<p>:</p>	<p>7.</p>	<p>Развиване на социално предприемачество, „сребърна“ икономика и сектори на икономиката с</p>

<p>Република България 2012 г. - 2030 г., 2012 г.</p>		<p>6</p> <p>7.1.</p> <p>7.1.1.</p>	<p>потенциал за разкриване на нови работни места, адекватни на възможностите на наличната остаряваща работна сила.</p>
<p>План за действие по социална икономика 2014 – 2015 Г., 2014 г.</p>		<p>Приоритет 1: Повишаване осведомеността на заинтересованите страни относно същността и функционирането на социалната икономика Цел 1: Подобряване видимостта на социалното предприемачество Цел 3: Развитие на активна подкрепяща среда за развитие на субектите на социалната</p>	<p>Действие 4: Разработване на методика за оценяване социалното въздействие на социалните предприятия за повишаване на жизнения стандарт на целевите групи. Въвеждане на инструменти за наблюдение и мониторинг на приноса на социалните предприятия за повишаване качеството на живот на целевите групи.</p> <p>Действие 5: Изготвяне на годишни доклади по</p>

		<p>икономика</p> <p>Приоритет 2: Създаване на подкрепящи структури за социалната икономика и социалните предприятия Цел 1: Осигуряване на институционална подкрепа за социалната икономика</p> <p>Приоритет 4: Създаване на благоприятни условия за образование, обучение и изследвания в подкрепа на социалната икономика Цел 2: Оценяване икономическото и социално въздействие на субектите на социалната икономика върху</p>	<p>социална икономика</p> <p>Действие 3: Подобряване на достъпа до финансиране</p> <p>3.1. Изготвяне на анализ на възможностите за подобряване на достъпа до финансиране на социални предприятия чрез развитие на подходяща среда.</p> <p>3.2. Изготвяне на предложения за въвеждане на допълнителни финансови инструменти и облекчения за предприятията от социалната икономика:</p> <ul style="list-style-type: none"> - микрокредити за социални предприятия при облекчени условия; - възможности за по-ефикасно използване на европейски фондове; - подкрепа за достъп до пазари; - фондово финансиране и др. <p>Действие 2: Анализ на нормативни и стратегически документи, имащи отношение към развитието на социалната икономика. Установяване на съществуващи дублирания и дефицити. Предложения за оптимизиране на националната нормативна</p>
--	--	---	---

		<p>заетостта, социалното включване и постигането на социална и териториална кохезия</p> <p>Приоритет 5: Създаване на благоприятна среда, стимулираща развитието на социалната икономика</p> <p>Цел 1: Улесняване на достъпа до обществени поръчки</p>	<p>и стратегическа рамка за развитие на социалната икономика.</p> <p>Действие 1:</p> <p>Провеждане на изследване за оценяване приноса на сектора на социалната икономика за постигането на социална и териториална кохезия.</p> <p>Действие 1: Предложение за промяна на Закона за обществените поръчки, която при равни други условия да осигурява преимущество на социалните предприятия при кандидатстване за обществени поръчки.</p>
--	--	---	--

МЕРИ БЪЛГАРИЯ – КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ

Основната цел на българската мрежа от общини за местна ефективна ромска интеграция – България (МЕРИ) е да подпомогне за подобряването на местните политики и практики за ефективно социално включване на ромите. Мрежата МЕРИ работи за превръщането на желаната социална промяна от описана в планови и стратегически документи във видима реалност и постигани резултати на местно ниво чрез повишаване на чувствителността и ангажираността на общините към социалното включване на ромите в обществено-политическия живот. Понастоящем мрежата обединява над 50 общини. Членове на Консултативния съвет на мрежата са уважавани кметове, известни с усилията, които полагат и с резултатите, които постигат в областта на равноправната интеграция на ромите (Каварна, Тунджа, Мъглиж, Вълчедръм, Бяла Слатина и Лом).

МЕРИ е създадена в партньорство между Националното сдружение на общините в Република България и Институт „Отворено общество“ – София в рамките на инициатива „Максимални ползи за ромското включване от структурните фондове на ЕС – Институт „Отворено Общество“ – Будапеща.

МЕРИ работи за изграждане и укрепване на капацитета на местната общинска администрация, като насърчава партньорския подход, обмена на опит и добри практики, сътрудничеството между българските общини и взаимодействията с други европейски и международни мрежи на местните власти (като например EUROCITIES), споделящи мисията и визията на МЕРИ.

Към момента международната мрежа МЕРИ обединява десетки общини от 5 европейски държави - Унгария, България, Румъния, Словакия и Чехия – и е в процес на създаване на партньорство със страните Хърватия, Сърбия, Македония, Черна гора и Албания.

Сред основните дейности на МЕРИ- България е обмяната на опит със западноевропейски общини (Гент, Белгия, Мюнхен, Германия, Мадрид, Испания и Лион, Франция) и страни от Източна Европа (Сърбия и Румъния) по отношение на образователната интеграцията на ромите, здравеопазването, подобряването на жилищните условия, осигуряването на заетост, включително чрез развитието на социална икономика и социалното предприемачество и активно трудово посредничество. В момента се разработват бизнес-планове за създаване на социални предприятия в 10 общини – Разград, Котел, Ветово, Варна, Димитровград, Долна Митрополия, Тунджа, Омуртаг, Бяла Слатина и Лясковец.

В стратегията за развитие на МЕРИ се предвижда през 2014 г. да бъдат осъществени обмени с фокус върху политиките за ранно включване на ромите – в етапа на ранното детско развитие – и изграждане на социални жилища. Особено важна е през 2014 г. подкрепата, която МЕРИ ще окаже на общините чрез разработвания от нея модел на местен механизъм за превенция и намаляване на преждевременното отпадане от училище.

В рамките на обучителната програма на МЕРИ през 2013-2014 г. над 200 служители от българската общинска администрация, звена и структури, предоставящи основни услуги (училища, детски градини и др.) вече преминаха успешно 4 дистанционни курса в областта на жилищното настаняване и образованието на ромите, а до края на 2014 г. се очаква в нови 2 обучителни модула този брой да достигне 300.

Идентифицираните добри практики в областта на ромската интеграция се публикуват в специализираният сайт на проекта (www.logincee.org) – към момента той съдържа над 100 казуса от над 10 европейски държави. Освен това актуална информация от различни източници, свързана с ромската тематика се публикува чрез страницата на българската мрежа МЕРИ във Facebook (<https://www.facebook.com/MeriBulgaria>).

Мрежата работи целенасочено за активизирането на ромската общност чрез включването на експерти от ромски произход, работещи в местната администрация, в планираните обучения и дейности в рамките на проекта. Освен това, мрежата ще насърчи и

подпомогне създаването на национално представителна асоциация за социална политика и борба с бедността с лидерска роля на експертите по ромски/интеграционни въпроси.